

דוד הרדן : דומם

א. אני

כשעה ומחצה ישבתי אותו ליל־שבת, כבלילות־שבת אחרים, והתבוננתי בשני הסדינים המחוברים זה לזה, תלויים על הקיר. שני לציס־פושעים ניטלטלו ברחובות פאריז ועמהם פגרו של חזיר. אבי קם והסתלק ועמו הסתלקה גם אני. כתום טילטולו של החזיר קם אור באולם־האוכל. התרוממנו בהולים, אני ואשתי ושאר יושבים וצופים, פתחתי את הדלת ויצאתי. מולי ומעלי התעוררה נורה, על ראש עמוד פורש ומתנור, יחיד. משהתנגשו בי קרניה הקפואות, שבו לתחיה. פסעתי פסיעה גסה, גררתי את אשתי וחמקתי מקרניים טרדניות אלו, שנטפלו אלי כדרכם של גלמודים, ומתוך שחשתי עצמי בודד, זכרתי את לילה של פאריז ואת פגרו של החזיר המטולטל. הצמדתי אלי את אשתי והצמר הרך של בגדה העליון ליטף והלהיט ידי. משכתיא אחרי. בדידותי ביקשה להטמין עצמה בבדידותה. משכתיא וגררתיה. הלכה ונצמדה אלי. הלוך והיצמד; כך היינו מוסיפים ופוסעים אותו לילה, לולא בא והדביקני מבשר־הבשורה.

עצר במרוצתי והתיצב מולי. היסס, גימגם והשתעל, הניף ידו והצביע הרחק, אל תוך החשכה, ופלט: „אביך...! התקפה!“ הסתובב והמשיך בריצתו המבוהלת. עמדתי ועקבתי בעיני אחר גופו הארוך של המבשר. הלך ונבלע בתוך הליל. התבוננתי באשתי והיא התבוננה בי. עיניה הירוקות נוצצו וכבו, כבו והתנוצצו. „שוב“, לחשתי. הנחתיה ופניתי אל חדרו של אבי. נזכרתי בריצתו המבוהלת של חברי המבשר והחילותי לרוץ. באו עיניה הירוקות של אשתי ורדפו אחרי ואחזוני. הן וחזמו הרך של צמר בגדה. כבדו עלי רגלי, עצרתי בריצתי והוספתי לפסוע, פסיעות ארוכות וקצרות, קצרות וארוכות, לעבר חדרו של אבי.

ב. אמי

עברו לידי גברים ונשים, נחפזים ומתנשפים. סקרוני תמהים, נינענעו בראשם ואצו לעבר חדרו של אבי. משקרבותי לשם נתיצבו לנגד עיני חבורות בני־אדם, עומדים ומתלחשים. ראוני הולך ובא, נעצו בי עיניהם ונאלמו. התבוננתי בכלם ובכל אחד ולא הפרתים, אף כי הפרתים זה שנים רבות. מתוך חדרו של אבי פרצה זעקה וחדרה לאוני. הכרתי את קולה של אמי. הגיחה אמי מפתח חדרה והטילה עצמה על המדשאה. קרבו אנשים והרימוה. הדביקתני אשתי, סמוקה ושטופת זיעה, נטלה ידי וגררתני. נזכרתי בבשורתו של חברי המבשר, זכרתי את בשורתו וזכרתי גם את פרצופו. תמיד נראה לי שדבר־מה מסתתר מאחרי עיניו הזעירות־האלכסוניות. ושוב זכרתי את עיניה הפכות ונוצצות של אשתי. „שוב התקפה“.

אמרתי בלבי, ורגנתי על אותו מבשר אשר הטני מדרכי, צמוד לצמר בגדה העליון של אשתי...

נגררתי אחר אשתי, עברתי ליד אמי וראייתה מתיפחת, בוכה ומצעקת. משבכתה, בכו עמה אחותי הצעירה, דודתי הישישה, קשישות אחדות שעמדו והקיפות. משנזעקה: „רופא! איה הרופא!!!“ השתתקו כולם. משירדה דומיה סביבה, הלכה זעקתה וגברה. ראיתי אחותי הצעירה, תפסתני בזרועי וביקשה לעצרני, אלא שרגלי גררוני לחדרו של אבי. הלכתי, פתחתי דלתו ונכנסתי לתוכו.

ג. אבי

מיטתו של אבי נתיצבה מולי, צמודה לקיר, ועליה שכב אבי. בטבורו של החדר עמדו והתלחשו שני קשישים מקשישי המקום. משראוני נכנס, גדמו. פסעתי פסיעה. עיניו של אותו אדם, אבי, היו פקוחות-למחצה וכמו ביקשו להינעץ בעיני. עמדתי וחשתי בבירור שאמנם היו אותן עיניים נעוצות בי תמיד, לפנים, קודם-לכן, אלא שעיני לא ראון. פיו היה פעור למחצה. עמדתי והתבוננתי בו וחשתי שאותם קשישים מתבוננים בי. הרהרתי: „צריך לעשות דבר-מה“. אבל הואיל ולא ידעתי מה עלי לעשות, עמדתי והחרשתי. התיאשו ממני הקשישים וחזרו להתלחש ביניהם. אחד מהם הגביה קולו מעל ללחישה והשני הצטחק, הסב ראשו אלי כמבקש לו תמיכה, ומשראני חנק צחוקו ונתארכו פניו, שוב הפכו אבלים ועגומים.

נעצתי עיני בעיני העצומות-למחצה של אבי כנועץ נעיצה של ממש, ועדיין איני יודע טעמו של מעשה זה. עמדתי ואחזו בי הרהור משונה, שהנה, אותו גוף המוטל לנגד עיני אינו אבי כלל וכלל, כלל וכלל לא הוא. אמנם אף עתה ניתן להבחין היטב בקרחתו הרחבה-הצהובה של אותו אדם הקרוי אבי, באפו הנשרי ובשפתיו הבשרניות, אלא שאותן מחשבות מעורפלות והרגשות מטושטשות, שנתלוו אלי תדיר במחיצתו של אבי זה, העומד על רגליו, ההולך ומתנועע, מתנשף, מחייך, נאנח ונאנק — אלו עזבוני כאילו מעולם לא היו ולא נבראו. כך מן-הסתם עמדתי והתבוננתי באותו גוף דומם. ושוב צף ועלה בי הרהור משונה, שאילו הספקתי לראותו קודם הפיכתו לדומם זה, היה נועץ הוא עיניו בעיני, הוא ראשון, הוא ולא אני, נועץ ודוקר ונוקב, והיה לוחש לי לחישה חרישית, מלה אחת יתומה: „סלחת“.

אולם נגזר הגורל שאהיה אני הנועץ והוא הננעץ, אין זאת אלא שלי להשמיץ אותה מלה...

כיון שכך נעו פתאום עפעפיו של אותו גוף דומם, ואותו משהו באישוני החומים שנותר לפליטה והציץ בינות לעפעפיים הקפואים, ניצוץ נפלט ממנו. או שמא רק דמיוני הוא שבא והיתל בי... ושוב עלתה וחדרה באזני זעקתה של אמי: „רופא! איה הרופא!!!“ ועמה באו צפופים ומבולבלים בכיה חרישי של אחותי הצעירה ודומייתם של עשרות הדמויות והצללים שעמדו והלכו ונצטברו בחוץ, סביב העץ

הבודד שעליו נשען גופה הגרץ והשמנמן של אמי, נשען ומתנהם, מתאבן ומתגעש חליפות. אמרתי בלבי: לא את אבי היא מבכה אלא את חייה שלה.

ד. הם

הלך וקרב אלי אדם, "חבר" שמו במקומי. אחז בזרועי ולחש באזני: "צדיק היה, אחד מל"ו!" גיענעתי לו הן־של־הסכמה, הסיבותי עיני מעיניו של אבי והשפלתיו. טפח אותו חבר על שכמי אחזני שוב בזרועי וסחבני משם. עברתי ליד שני הקשישים שעמדו והתלחשו בפינת חדרו של אבי. שוב השתתקו והעיפו בי מבט של רחמים ועקבו במבטם אחר יציאתי מן החדר. משראָתני אמי מגיח ויוצא, הושיטה אלי זרועותיה הקצרות ופלטה צעקה שלא הצלחתי לפרשה. דחפני חברי אל אמי. אחזה זו בי וטילטלני הנה והנה, חיבקתני והזילה על צווארי דמעות חמות וסמיכות. חיבקתיה ולחשתי באזנה: "די!" גאלמה ושלחה בי מבט של תמיהה. חשתי עשרות עיניים נפקחות לרווחה סביבי ומעלי, מצליפות בגבי. דממה גועשת אפפתני. נפלה עלי אימת הציבור אשר תמיד הוציאני מעצמי, וזכרתי דברי חברי. פערתי פי ולחשתי בקול רם: "צדיק היה, אחד מל"ו היה!" ושוב החרישו אזני את זעקת אמי, את בכי אחותי הצעירה, את אנוחותיה של דודתי הקשישה, את השתתפותם הלחשנית של עשרות הדמויות והצללים שסבבוני...